

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ФУНГІЦИДІВ У ЗАХИСТІ КАРТОПЛІ ВІД АЛЬТЕРНАРІОЗУ В УМОВАХ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ

Положенець В. М., доктор сільськогосподарських наук, професор

Немерицька Л. В., кандидат біологічних наук, доцент

Журавська І. А., кандидат сільськогосподарських наук, асистент

Федорчук С. В., аспірант

Житомирський національний агроекологічний університет

Альтернаріоз (рання суха плямистість, макроспоріоз) є широко розповсюдженою хворобою картоплі, у тому числі в зоні Полісся України. Недобір урожаю в сприятливі для цієї хвороби роки сягає 40 %. Збудниками альтернаріозу картоплі є два види грибів роду *Alternaria*: *Alternaria solani* (Ell. et Mart.) та *Alternaria alternata* Keissler. Одним із основних шляхів зменшення втрат урожаю картоплі від альтернаріозу є використання ефективних фунгіцидів. Розвиток цієї хвороби суттєво залежить від кліматичних, агротехнічних та фітосанітарних умов, що призводить до появи специфічних особливостей патогена в певному регіоні вирощування картоплі. Відповідно, ефективність одного і того самого фунгіциду в різних районах також дещо відрізняється.

Отже, не вирішеною раніше частиною загальної проблеми є оцінка впливу сучасного переліку фунгіцидів на збудників альтернаріозу картоплі в умовах Полісся України шляхом комплексного застосування польового та лабораторного методів.

Дослідження впливу фунгіцидів проти збудників альтернаріозу картоплі спочатку здійснювали лабораторним методом на спеціально підготовленому поживному середовищі – картопляно-морквяному агарі (20 г картоплі, 20 г моркви, 20 г агару). До його складу (у рекомендованих виробником концентраціях та однакових дозах) було введено по одному з фунгіцидів.

Після попередніх лабораторних досліджень здійснювали оцінку впливу фунгіцидів на збудників альтернаріозу картоплі польовим методом відповідно до загальноприйнятих вимог і рекомендацій щодо фітопатологічних досліджень з картоплею. Польові досліди закладали протягом 2013 року на базі дослідного поля Житомирського національного агроекологічного університету (с. Велика Горбаша Черняхівського р-ну Житомирської обл.) на дерново-підзолистих ґрунтах. У дослідях використовували різні за стиглістю та стійкістю до альтернаріозу сорти картоплі: Незабудка (ранній, низька стійкість); Доброчин (середньоранній, середня стійкість); Слов'янка (середньостиглий, відносно висока стійкість); Ракурс (середньопізній, висока стійкість).

Окрім того, у польових і лабораторних дослідженнях вивчали ефективність використання препаратів рослинного походження – настою часнику (100 г/л), який найбільше пригнічує розвиток альтернаріозу за результатами багатьох досліджень.

Відповідно до лабораторного методу отримано результати впливу препаратів на ріст колоній збудника альтернаріозу. Усі застосовані препарати привели до зменшення росту колоній збудника альтернаріозу в лабораторних умовах відносно контролю. Із використаних у досліді фунгіцидів найбільш ефективними виявились Скор 250 ЕС к.е. та настій часнику, які в концентрації “норма” приводили до повного припинення росту колоній збудників *Alternaria solani* (Ell. et Mart.) та *Alternaria alternata* Keissler. Відповідно до польового методу досліджень усі застосовані фунгіциди привели до збільшення врожаю відносно контролю. Таким чином, із використаних у досліді фунгіцидів найбільш ефективним виявився Скор 250 ЕС к.е. (приріст урожаю 11,0–26,4 %), найменш ефективним – Танос (приріст 2,1–6,6 %). Решта препаратів (Чарівник, Купроксат, Квадріс, Акробат МЦ) мали приблизно однакову “середню” ефективність. Часник за впливом на альтернаріоз (приріст урожаю 8,4–17,3 %) також доцільно приєднати до цієї “середньої групи”.